

ÚTMUTATÓ ÉS MELLÉKLET

SZAKMAI GYAKORLATOKHOZ

TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK, ISKOLAI SZAKVEZETŐK, GYAKORLATVEZETŐ FŐISKOLAI OKTATÓK SZÁMÁRA

7. félév

Tanegység: Tanítási gyakorlat 3 – Fókuszban technika, rajz (VMT)

Készült: Eszterházy Károly Egyetem, Comenius Campus, 2019.

1. ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

- A hallgatók *egyéni* szakmai gyakorlatát *egy iskolai szakvezető* vagy *gyakorlatvezetőnek* (gyakorlólhelyi tanító) vezet.
- A hallgatónak a dokumentumok határidőben történő benyújtása, mennyiségi és minőségi szempontból való feldolgozása a kurzus teljesítésének feltétele.

Eljárás *levelező tagozaton*:

- a) egyéni tanítási gyakorlat: 12 óra megtartása: környezetismeret 1 óra, matematika 1 óra, magyar nyelv és irodalom 2 óra; készségtantárgyak összesen 4 óra (1 ének-zene, 1 technika, 1 testnevelés, 1 vizuális nevelés); választott műveltségterület: 1-4. osztályban: 2 óra, 5-6. osztályban: 2 óra

csoportos gyakorlat: 12 óra hospitálás: 3×4 óra (fókuszban a technika, rajz, magyar VMT)

- b) a levelező tagozatos hallgatókkal dolgozó gyakorlatvezetők feladatai megegyeznek a nappali képzésben résztvevőkével.

Az alábbiakban található a tanító szak szakmai gyakorlatának egyszerűsített tantervi modulja:

Segítségként alább közöljük a tantárgy tanegység leírását:

TANEGYSÉG LEÍRÁSA

(7.) Tantárgy neve: Tanítási gyakorlat 3 – Fókuszban technika, rajz (VMT)	Kreditértéke: 5
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹² : 100 % gyakorlat (kredit%)	
A tanóra ¹ típusa: gyakorlat és óraszám: 104 óra az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ² : megfigyelés, elemzés	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ³ : évközi tanítások, önreflexió	
A tantárgy tantervi helye: 7. félév	
Előtanulmányi feltételek: Tanítási gyakorlat 2 - Fókuszban az ének-zene, testnevelés, VMT	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy célja: A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és tantárgy-pedagógiai ismereteik tudatos gyakorlati alkalmazására a napi oktató-nevelő munkában, készítse fel a hallgatókat az ének-zene, testnevelés és a műveltségterületi tárgy tanítására, erősítse a pálya iránti elkötelezettséget, alapozza meg az oktató-nevelő munka gyakorlatához szükséges tudatos tanítói munkát. A hallgatók szerezzenek tapasztalatokat a tanítási óra tervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában. A tantárgy tartalma: Csoportos tanítási gyakorlat / Csoportos műveltségterületi tanítási gyakorlat során hallgató a gyakorló iskolában heti rendszerességgel hospitál vagy tanít (lehetőség szerint a tanítási gyakorlat során aktuális tantárgyak tantárgypedagógia/szakmódszertani kurzusáért felelős egyetemi oktató jelenlétében). A hallgató gyakorlatvezető irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett heti 2 órában végzi gyakorlatát, előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt. A hallgató gyakorlatvezető tanára, valamint csoporttársai óráit hospitálja, illetve a félév során a csoport előtt a lehetőségektől függően magyar, matematika és környezetismeret tárgyak mellett elsősorban technika és rajz tantárgyból órát tart. Egyéni tanítási gyakorlat során a hallgató 10 napot tölt a gyakorló iskolában, hospitál, tanít, és aktívan részt vesz az egyéb pedagógiai munkában. - A hallgató 1-4. osztályban 3 matematika, 3 magyar irodalom, 3 magyar nyelvtan, 2 környezetismeret, 2 ének-zene, 2 testnevelés, 2 rajz, 2 technikaórát tart, 5-6. osztályban 3 műveltségterületi órát tart és a megelőző órákon hospitál. Egy délután napközis foglalkozást tart. Lehetőség szerint részt vesz az iskola egyéb programjain, rendezvényein való részvétel /pl. szakkör, felzárkóztató foglalkozás, családlátogatás, iskolai ünnepély, adminisztrációs munka. - Az órákra szakszerű óravázlatot készít, amelyet a tanítás előtt a kért időpontban lead a gyakorlatvezetőnek esetleges korrekció miatt. - A hallgató a szorgalmi időszak utolsó hetében feltölti az EKE e-portfólió felületére 1 közismereti, 1 készségtárgy, illetve 1 választott műveltségterületi tárgy óravázlatát.	

¹ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Falus Iván (2007). Didaktika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 9789631952964
- Bálványos Huba - Sánta László (1991). A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció. Budapest: BTF.
- Ungár Istvánné (2003): Dalgyűjtemény tanítóképzős hallgatók számára – jegyzet. Budapest: ELTE TÓFK.
- Ozsváth Károly (szerk) (2005): Testnevelés tantárgypedagógia. A szaktárgyi elmélet alapjai. Budapest: ELTE TÓFK.
- Dr. Iker János-Szerencsi Sándor-Dr.Vörös György-Ács Pál (1991): A matematika tanítása I. Budapest: Tankönyvkiadó Vállalat.
- Szerencsi Sándor-Papp Olga (1995). A matematika tanítása II. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Nagy J. József (1991). Anyanyelvi tantárgy-pedagógia. Budapest: Tankönyvkiadó.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a 6-12 éves gyerekek személyiségének kibontakoztatását megalapozó tudományos elméleteket, az első hat iskolaévnak a személyiség formálódásában és az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét.
- Ismeri a komplex oktatási-nevelési célok elérése érdekében szükséges képességek, készségek fejlesztésnek alapjait, feltételeit, módszertani eljárásait az adott fejlesztési szakaszban, 6-10 éves korban.
- Rendelkezik 6-12 éves gyerekek, gyermekcsoportok és környezetük megismerésére, az őket érintő társadalmi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudással.
- Ismeri a tanulás támogatásának, a matematika, anyanyelvi nevelés és természettudományos és kiemelten az esztétikai - művészeti tudatosság és kifejező képesség kulcskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szakmódszertani alapjait, az első hat iskolaévben alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket.
- Biztos szakmai ismeretekkel rendelkezik az 1-4. évfolyamon valamennyi, továbbá az 1-6.évfolyamon egy műveltségi területen.
- Tisztában van a minőségi és mennyiségi értékelés funkcióival és módszereivel.
- Ismeri a tanulási, nevelési környezet szerepét, tisztában van az inkluzív nevelés lehetőségeivel és módszereivel az első hat iskolaévben.
- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével a célok, tartalmak és tevékenységek, folyamatok, valamint egyéni tanulási utak tervezésére, megvalósítására.
- Ismeri a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztését célzó iskolai tevékenységek és pedagógiai eljárások elméleti hátterét és gyakorlati alkalmazását.

b) képességei

- A nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6-12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel, differenciáltan tervezni.
- Épít a 6-12 éves gyerekek előzetes tapasztalataira, cselekvő részvételére, kreativitására a matematika, anyanyelv és természettudomány területén, a közös munkát szakszerűen irányítja, elemzi és értékeli.
- Képes változatos, egyénre szabott értékelési módszereket használni, amelyekkel elősegíti a gyermek önértékelési képességének alakulását.
- Támogató tanulási környezetet biztosít.
- Képes közösségi értékek közvetítésére.
- A szakmai-tudományos kritériumokat érvényesítve választja meg a szakirodalmi könyvtári és elektronikus források körét, és munkájában azokat kreatív módon hasznosítja.
- Tevékenységére szakszerűen reflektál.
- Együttműködik a nevelési folyamat többi szereplőjével (szakvezető, mentor, szülő stb.), képes elgondolásait előadni és megvitatni, eredményeit, javaslatait szóban és írásban hitelesen és szakszerűen közreadni.
- Képes a tanítói munkára irányadó szakmai, etikai és jogi szabályozókhoz munkája során igazodni, a szabályozók változtatásához javaslatokat előterjeszteni.

c) attitűdje

- Tevékenységét a 6-12 éves gyerekek fejlődésének támogatása iránti elkötelezettség irányítja.

- Elkötelezett a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztése iránt.
- Tevékenysége során inkluzív, befogadó szemléletet képvisel, törekszik a családok kulturális hagyományainak tiszteletben tartására.
- Tanítói tevékenysége minden területén elkötelezett a különböző szociokulturális környezetből érkező, a sajátos nevelési igényű, illetve a fogyatékos gyerekek közösségbe történő beilleszkedésének támogatása iránt.
- Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését.
- Nyitott a munkájával összefüggő új elméletek és módszerek, a technológiai lehetőségek, információs és kommunikációs technológiák megismerésére és alkalmazására.

d) autonómiája és felelőssége

- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a rájuk bízott 6-12 éves gyerekek fejlődéséért, kulcskompetenciáik hatékony megalapozásáért, kibontakoztatásáért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Munkájával összefüggő pedagógiai kérdésekben a jogszabályok és az intézményi keretek között – önállóan dönt.
- Felelősséggel vesz részt intézményében a harmonikus, támogató légkör kialakításában.
- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a kulturális hagyományok ápolásáért, a kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért.
- Felelősséget vállal intézménye küldetéséért.

Tantárgy felelőse:

Kisné Dr. Bernhardt Renáta adjunktus PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Téglás Zsolt adjunktus, Szakvezetők

EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT

A Eszterházy Károly Egyetem IV. éves hallgatói kéthetes külső tanítási gyakorlaton vesznek részt tanulmányaik VII. félévében.

a) A gyakorlat alapvető célja, hogy a tanítójelölt a fogadó intézmény biztosította lehetőségekhez

alkalmazkodva, a gyakorló helyen, a megszokottaktól eltérő körülmények között folytathassa tanítói képességei fejlesztését a tanulás szervezése és irányítása, valamint a nevelőmunka területén.

b) A területi szakmai gyakorlat feladata:

Tegye lehetővé a szerzett elméleti ismeretek és az iskolai oktató-nevelő munkához szükséges készségek és képességek tudatos alkalmazását a gyakorlatvezető tanító segítségével. Vezesse be a hallgatót a gyakorlatban az adott általános iskola alsó tagozata, illetve az 5., 6. osztály választott műveltségterülettel kapcsolatos feladatainak megoldásába, tantestületének munkájába, adminisztrációjába. Feladat továbbá annak elérése, hogy a tanítójelölt tényleges erőfeszítéssel, teljes felelősséggel és önállóan dolgozzon.

c) A szakmai gyakorlat ideje, beosztása:

VII. félévben, októberben a két első teljes héten (10 munkanapon), összesen 18 óra megtartása.

A gyakorlat szervezeti formái:

I. HOSPITÁLÁS

A hospitálás helye az adott osztály, az adott gyakorlatvezető irányításával.

Amennyiben a VMT-t más osztályban is tanítja, azt mindig előzze meg hospitálás. Minden önállóan tanított órát lehetőleg előzzön meg óralátogatás.

A hospitálás célja: a gyermekismeret és a pedagógusi önismeret erősítése.

A hospitálás feladata:

1. **Szerezzen tapasztalatot** az osztályban folyó oktató-nevelő munkáról, az adott gyermekek személyiségéről és fejlesztésének lehetőségeiről, valamint saját fejlődő pedagógusi egyéniségéről.
2. A hospitálás során is **fejlessze alapvető pedagógiai képességeit:** a gyermekek, gyermekcsoportok pedagógiai-pszichológiai megismerésében, a nevelési helyzetek és feladatok sokoldalú észlelésében, a megfigyelési tapasztalatok rögzítésében, értelmező elemzésében, az osztály oktató-nevelő tevékenységével kapcsolatos szervezési teendők megvalósításában. A hospitálás ideje alatti tapasztalatokat, feljegyzéseket a **pedagógiai naplójában rögzítse.** A

tapasztalatok rögzítése során törekedjék a lényegkiemelésre, a konkrétságra és a felkészülésüket segítő események kiemelésére.

Csoportos gyakorlat: 20 óra hospitálás: 5×4 óra (fókuszban a technika, rajz, magyar VMT)

II. TANÍTÁS

A hallgató a félév szakmai gyakorlati időszakában önálló tanítási órákat tart.

A tanítási gyakorlat tartalma:

VII. félév: 18 óra

a) **közismereti tantárgyak**

környezetismeret 2 óra

matematika 2 óra

anyanyelv 4 óra

b) **készségtantárgyak:** összesen 4 óra (ének-zene, technika, testnevelés, vizuális nevelés)

c) **választott műveltségterület:** 1-4. osztályban: 4 óra

5-6. osztályban: 2 óra

Megjegyzés:

Anyanyelvi tárgyak esetében lehetőleg tanítson írást, olvasást, fogalmazást és nyelvtant is.

A tanításra való felkészüléshez és annak elemzéséhez az alábbi **szempontokat javasoljuk:**

- A tanítójelölt a tanítási órákra a tantárgypedagógiában tanultak szerint egyszerű, világos, jól értelmezhető vázlattal készül, amit a gyakorlatvezetőnek, az óra megtartása előtt időben bemutat.
- A gyakorlatvezető tanító átnézi, kézjegyével látja el, s ha szükséges, kiegészíti. A tanítás után a hallgató legnagyobb aktivitásával a szakvezetővel közösen megbeszélik, értékelik a tanítást.
- A VII. félév iskolai tanítási gyakorlatainak igazolása egy előre elkészített nyomtatványon történik.

A gyakorlat értékelését a gyakorlatvezető (tanító) minősítése jelzi.

III. Tanórán kívüli feladatok:

A gyakorlat ideje alatt a hallgató lehetőség szerint vegyen részt az iskola valamennyi pedagógiai

tevékenységében: alsó tagozatos tanulók korrepetálása, tanulmányi séták, kirándulások, iskolai ünnepélyek, tanulmányi versenyek, testületi és munkaközösségi összejövetelek, továbbképzési rendezvények.

IV. Magatartás, mulasztás, jelentési kötelezettség:

A hallgató magatartása legyen megfelelő és illő a tanítói hivatáshoz. Mulasztását, bármilyen okból következett be, **még a mulasztás napján jelentse a gyakorló helyen.**

A félév zárása: gyakorlati jegy (5 kredit)

V. A gyakorlat igazolása:

A szakmai gyakorlat befejezésekor az általános iskola igazgatója az osztályvezető tanító véleménye (és saját tapasztalatai) alapján értékeli a hallgatók gyakorlati munkáját. **Aláírás:** (a beadott dokumentumok alapján)

A gyakorlati jegy megállapítása:

Jeles (5) gyakorlati jegyet az kaphat, akinek a teljesítménye 90-100 % között van.

Jó (4) gyakorlati jegyet az kaphat, akinek a teljesítménye 76-89 % között van.

Közepes (3) gyakorlati jegyet az kaphat, akinek a teljesítménye 61-75 % között van.

Elégséges (2) gyakorlati jegyet az kaphat, akinek a teljesítménye 51-60 % között van.

Elégtelen (1) gyakorlati jegyet kap, akinek a teljesítménye 0-50 % között van

NÉHÁNY SZEMPONT A TANÍTÓJELÖLT MINŐSÍTÉSÉHEZ a tanítási gyakorlat alapján

- 1. Felkészültsége** (pedagógiai, pszichológiai, módszertani) kiemelkedő
jó
közepes
hiányos
gyenge

- 2. Felkészülése a tanítási órákra:**

igényes, körültekintő, alapos, felületes, segítséget igénylő.

3. **Írásbeli munkája** (óratervezet, táblakép):
logikus, alapos, áttekinthető, jó közepes szintű
felületes, zavaros.

4. **Nevelői magatartása:**
következetes, változó, túl szigorú, túl engedékeny.

5. **Pedagógiai (nevelő-oktató) tevékenysége:**
logikusan, türelmesen magyaráz, él a nevelési lehetőségekkel,
türelmetlen, szemrehányó, nehézkes, csak elmondja az anyagot,
egyéb.